

Not 20

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 10 april 2024 följande beslut (mål nr 927-23).

Bakgrund

1. Trafikverket planerar att anlägga en gång- och cykelväg mellan Höllviken och Stavstensudde i Skåne län. Länsstyrelsen i Skåne län beslutade därför i juni 2020 att en arkeologisk utredning skulle utföras utmed delar av sträckan, eftersom myndigheten bedömde att det inom området sannolikt fanns fornlämningar som inte var kända.

2. Trafikverket skickade i november 2020 en underrättelse till O.F. om att den arkeologiska utredningen länsstyrelsen beslutat om skulle genomföras på hans fastighet under en viss period. Han informerades även om att Trafikverket eller av myndigheten anlitad konsult hade rätt enligt väglagen (1971:948) att få tillträde till fastigheten.

3. O.F. och O J Lantbruks AB överklagade Trafikverkets underrättelse. Länsstyrelsen avvisade överklagandet med motiveringen att underrättelsen var en verkställighetsåtgärd och inte ett beslut som kan överklagas.

4. O.F. och O J Lantbruks AB överklagade beslutet till regeringen som avslog överklagandet.

Yrkanden m.m.

5. *O.F. och O J Lantbruks AB* ansöker om rättsprövning av regeringens beslut och anför följande. Det är i grunden inte fråga om en verkställighetsåtgärd utan ett fristående beslut om att Trafikverket tar i anspråk en del av fastigheten för utförande av den tillståndsgivna arkeologiska utredningen. Detta har direkta och mycket ingripande rättsverkningar för dem. Om en arkeologisk utredning genomförs i hönsens rasthagar riskerar det att påverka bolagets möjlighet att uppfylla kraven för smittskyddsprogram och ekologisk certifiering, vilket kan få stora ekonomiska konsekvenser.

Skälen för avgörandet

6. Enligt 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut får en enskild ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR).

7. Regeringens beslut innefattar endast en prövning av om det var rätt av länsstyrelsen att avvisa O.F:s och O J Lantbruks AB:s överklagande av Trafikverkets underrättelse. Regeringens beslut innefattar inte någon prövning av deras civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR (HFD 2023 not. 33). Ansökan om rättsprövning ska därför avvisas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökan om rättsprövning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom*, *Ståhl* och *Anderson*. Föredragande var justitiesekreteraren Emma Millberg.

Regeringen (*Landsbygds- och infrastrukturdepartementet 2023-01-19*):
Det har inte framkommit något som föranleder regeringen att göra någon annan bedömning än den som länsstyrelsen har gjort i det överklagade beslutet. O.F:s och O J Lantbruks AB:s överklagande bör därför avslås.
– Regeringen avslår överklagandet.